

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.005.04.2021

Leszek Dzierżewicz
Burmistrz Ciechocinka
ul. Kopernika 19
87-720 Ciechocinek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/21/005 Planowanie i realizacja przez wybrane gminy województwa kujawsko-pomorskiego zadań
w zakresie oświetlenia przestrzeni publicznej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Ciechocinku, ul. Kopernika 19, 87-720 Ciechocinek ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Dzierżewicz, Burmistrz Ciechocinka ² – od 28 lipca 1997 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy.2. Wydatki na oświetlenie przestrzeni publicznej.3. Działania na rzecz racjonalizacji kosztów zużycia energii elektrycznej do celów oświetlenia miejsc publicznych i promocji rozwiązań zmniejszających zużycie energii.4. Wpływ stanu infrastruktury oświetleniowej na bezpieczeństwo mieszkańców.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z uwzględnieniem okresu wcześniejszego, jeśli zdarzenia mające wówczas miejsce spowodowały lub miały wpływ na zjawiska będące przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Wiesław Janowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/125/2021 z 1 października 2021 r.

(akta kontroli str.1-9)

¹ Dalej: „Urząd” lub „Urząd Miejski”.

² Dalej: „Burmistrz”.

³ Tj. do 9 grudnia 2021 r.

⁴ Dz. U. z 2020, poz.1200, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność jednostki w kontrolowanym zakresie.

Gmina Miejska Ciechocinek⁶ w sposób właściwy zaplanowała i zrealizowała zadania w zakresie oświetlenia przestrzeni publicznej.

Burmistrz wywiązał się z obowiązku opracowania i aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w Gminie.

W wyniku prowadzonych i finansowanych przez Gminę inwestycji w zakresie budowy nowych i modernizacji istniejących punktów świetlnych, Gmina na koniec III kwartału 2021 r. stała się właścicielem blisko 83% ich liczby, co obniżyło koszty ich konserwacji. Zastosowanie energooszczędnych lamp zmniejszyło znacząco zużycie energii elektrycznej i przyczyniło się do uzyskania pozytywnego efektu ekologicznego. Przeprowadzony na zlecenie Gminy audyt efektywności energetycznej budowy oświetlenia na dwóch osiedlach i jednej ulicy, potwierdził zmniejszenie rocznego zużycia energii elektrycznej o ponad 65% i analogiczne zmniejszenie zużycia mialu węglowego i zanieczyszczeń powietrza.

Gmina zapewniła sprawną konserwację i naprawę punktów świetlnych przez podmiot mający siedzibę na jej terenie. Poddane oględzinom: ciągi ulic, przejścia dla pieszych, przystanki autobusowe i przejazd dla rowerzystów były oświetlone, cztery niesprawne punkty świetlne zostały następnego dnia zgłoszone do naprawy i w ciągu dwóch dni roboczych naprawione.

Stwierdzona w trakcie kontroli nieprawidłowość, polegająca na braku w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego wskazania komórki organizacyjnej Urzędu odpowiedzialnej za realizację zadań z zakresu planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe na obszarze Gminy, nie miała zasadniczego wpływu na realizację zadań Gminy objętych kontrolą.

III. Opis stanu faktycznego

1. Planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy

Opis stanu faktycznego

1.1. Urząd Miejski działał m.in. na podstawie Statutu Gminy Miejskiej Ciechocinek⁷.

Organizację, zasady funkcjonowania i tryb pracy Urzędu określał Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Ciechocinku⁸.

Stosownie do postanowień § 23 Regulaminu Organizacyjnego, prowadzenie spraw zapewniających właściwe funkcjonowanie i rozwój miejskiej infrastruktury technicznej oraz sfery usług komunalnych, a w szczególności ocena aktualnego stanu gospodarki miasta i ustalanie potrzeb inwestycyjnych i remontowych w zakresie drogownictwa, remontów dróg i innych urządzeń komunalnych oraz zarządzanie i utrzymanie dróg miejskich i organizacji ruchu na tych drogach, a także

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „Gmina”.

⁷ Przyjętego uchwałą nr LIII/318/18 Rady Miejskiej Ciechocinka z 15 października 2018 r. w sprawie Statutu Gminy Ciechocinek (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2018 r. poz. 5307 ze zm.). Statut ten obowiązywał od 7 listopada 2018 r. do zakończenia kontroli. Wcześniej, od 7 listopada 2003 r. do 6 listopada 2018 r. obowiązywał Statut Gminy Miejskiej Ciechocinek przyjęty uchwałą Nr VI/57/03 Rady Miejskiej Ciechocinka z dnia 11 czerwca 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2014 r. poz. 21 ze zm.).

⁸ Nadany zarządzeniem nr 85/11 Burmistrza Ciechocinka z 1 sierpnia 2011 r. Zmieniony zarządzeniami Burmistrza nr: 40/14 z 17 marca 2014 r., 28/15 z 13 marca 2015 r., 80/15 z 29 czerwca 2015 r. i 53/18 z 21 maja 2018 r. Dalej: „Regulamin” lub „Regulamin Organizacyjny”.

współpraca z innymi organami i jednostkami zarządzającymi drogami wojewódzkimi i powiatowymi w zakresie sygnalizacji i oznakowania dróg oraz stosowania urządzeń ostrzegawczych, należało do zakresu działania Referatu Gospodarki Miejskiej Urzędu⁹.

Regulamin Organizacyjny nie wskazywał, do zakresu działania której komórki organizacyjnej Urzędu należało prowadzenia spraw związanych z realizacją przez Gminę zadań własnych m.in. z zakresu planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe na obszarze Gminy, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne¹⁰. Regulamin nie wskazywał również komórki organizacyjnej Urzędu odpowiedzialnej za realizację zadań dotyczących prowadzenia spraw związanych z monitorowaniem i aktualizacją projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o którym stanowi art. 19 Prawa energetycznego.

W okresie objętym kontrolą w Gminie obowiązywały *Założenia do planu zaopatrzenia miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe*¹¹, przyjęte uchwałą¹² Rady Miejskiej Ciechocinka¹³ z 10 października 2002 r., zaktualizowane uchwałą¹⁴ Rady Miejskiej z 18 września 2017 r.¹⁵ i uchwałą Rady z 15 listopada 2021 r.¹⁶

Opracowany przez Burmistrza projekt *Założeń – aktualizacja 2017 r.*, został 20 lipca 2017 r. pozytywnie zaopiniowany¹⁷ przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego¹⁸, a następnie na okres od 1 do 21 sierpnia 2017 r. (21 dni) wyłożony do publicznego wglądu w siedzibie Urzędu¹⁹. Do wyłożonego projektu nie zgłoszono wniosków, zastrzeżeń lub uwag.

Założenia – aktualizacja 2017 r. obejmowały m.in. takie zagadnienia, jak:

- a) charakterystyka istniejącego stanu zasilania Gminy w czynniki energetyczne, w tym charakterystyka systemu elektroenergetycznego (m.in. oświetlenie ulic i placów);
- b) bilans mocy i zużycia czynników energetycznych, w tym energii elektrycznej;
- c) analiza racjonalności gospodarowania mocą i energią, w tym możliwość skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej;
- d) ocena możliwości oraz sposobów pokrycia zapotrzebowania na nośniki energetyczne;
- e) współpraca z gminami ościennymi.

Opracowany przez Burmistrza Projekt *Założeń – aktualizacja 2021 r.*, został pozytywnie zaopiniowany uchwałą Zarządu Województwa z 26 sierpnia 2021 r.²⁰, a Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w piśmie z 24 sierpnia 2021 r.²¹ wyraził opinię, że projekt „nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”. Projekt ten od 13 sierpnia 2021 r. do 2 września 2021 r. (21 dni) wyłożono do publicznego wglądu w Urzędzie oraz

⁹ Dalej: „Referat”.

¹⁰ Dz. U. z 2021 r., poz. 716 ze zm. Dalej: „Prawo energetyczne”.

¹¹ Dalej: „Założenia”.

¹² Nr XXXIX/495/02.

¹³ Dalej: „Rada” lub „Rada Miejska”.

¹⁴ Nr XL/305/14.

¹⁵ Nr XXXVII/217/17. Dalej: „Założenia – aktualizacja 2017 r.”.

¹⁶ Nr XXXIX/264/21. Dalej: „Założenia – aktualizacja 2021 r.”.

¹⁷ Uchwałą nr 29/1297/17.

¹⁸ Dalej: „Zarząd Województwa”.

¹⁹ O czym poinformowano obwieszczeniem z 27 lipca 2017 r. wywieszonym na tablicy ogłoszeń Urzędu w okresie od 28 lipca 2017 r. do 4 września 2017 r.

²⁰ Nr 33/1426/21.

²¹ Znak: WOO.410.297.2021.AT.

zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu²². Do udostępnionego do publicznego wglądu projektu nie zgłoszono wniosków, zastrzeżeń lub uwag.

„Założenia – aktualizacja 2021 r.” obejmowały m.in. takie zagadnienia, jak:

- a) stan zaopatrzenia Gminy w ciepło, gaz i energię elektryczną oraz plany rozwojowe przedsiębiorstw i kierunki rozwoju Gminy w tym zakresie, w tym w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną;
- b) przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- c) analiza możliwości wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii;
- d) prognoza zapotrzebowania m.in. na energię elektryczną;
- e) współpraca z innymi gminami w zakresie gospodarki energetycznej.

Burmistrz wyjaśnił, że ww. projekt aktualizacji Założeń „nie był konsultowany z policją ani innymi służbami w zakresie bezpieczeństwa osób korzystających z dróg publicznych, podmioty te nie skorzystały z uprawnień wynikających z wyłożenia dokumentu do publicznego wglądu”.

Ponadto Burmistrz wyjaśnił, że w 2020 r. Gmina, „z uwagi na ogłoszenie stanu epidemiologicznego związanego z Covid-19 i wprowadzenie regulacji polegających na ograniczeniu możliwości poruszania się, zamykaniu i ograniczaniu pracy różnego rodzaju podmiotów, w tym gestorów sieci, co powodowało utrudnienia w dostępności do materiałów źródłowych, nie podjęła działań związanych z aktualizacją projektu” Założeń. Podał, że działania związane z opracowaniem tego dokumentu rozpoczęto 31 stycznia 2021 r., kiedy to została zawarta umowa na sporządzenie tego opracowania „i po przeprowadzeniu stosownej procedury”, 15 listopada 2021 r. Rada Miejska przyjęła aktualizację Założeń.

(akta kontroli str. 10-110, 116-346, 1370-1372, 1948-1949, 1951-1952)

1.2. W Gminie nie zaistniała konieczność opracowania projektu planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Burmistrz wyjaśnił, że ze względu na status Gminy jako uzdrowiska, wykluczona jest praktycznie lokalizacja na jej terenie obiektów przemysłowych, charakteryzujących się dużym zapotrzebowaniem na nośniki energii. W związku z tym „istniejące rezerwy i możliwości zwiększania dostaw energii i paliw gazowych powodują, że nie występują zagrożenia realizacji zapisów Założeń do planu zaopatrzenia miasta Ciechocinka w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”.

(akta kontroli str. 346)

1.3. W czterech planach zagospodarowania przestrzennego (jeden z 2015 r. i trzy z 2019 r.) sporządzonych dla podobszarów: „Północnego”, „Centralnego” (etap I) i „Zachodniego”, wyodrębnionych z obszaru „A” strefy ochrony uzdrowiskowej oraz dla obszaru znajdującego się przy ul. Ogrodowej, zawarty został m.in. zapis dotyczący tego, że elementy techniczne wyposażenia terenów przestrzeni publicznej winny nawiązywać do historycznych elementów architektonicznych miasta, szczególnie w zakresie oświetlenia ulicznego, słupów i lampionów. Zapis o analogicznej treści zamieszczono również w uchwalonym przez Radę Miejską 29 maja 2017 r.²³ studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechocinka dla terenów, które nie posiadają miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

(akta kontroli str. 347-358)

²² Na stronie: <http://bip.ciechocinek.pl>. Dalej: „BIP”.

²³ Uchwała nr XXXVI/195/17.

1.4. Gmina nie opracowała sformalizowanego systemu monitorowania realizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Burmistrz wyjaśnił, że w związku z wynikającymi ze statusu Gminy jako uzdrowiska, ograniczeniami co do rodzaju realizowanych na jej terenie obiektów, w tym przemysłowych (wysoko energochłonnych), w Gminie budowane są głównie domy mieszkalne jedno- i wielorodzinne oraz obiekty o charakterze uzdrowiskowym. Stwierdził, że informacje o wzroście zapotrzebowania na nośniki energii w przypadku ww. przedsięwzięć (jak również zadań realizowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne), Gmina uzyskuje na podstawie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, wydawanych zgód na dysponowanie gruntem dla celów projektowych, jak też kopii decyzji – pozwoleń na budowę wydawanych przez starostę.

(akta kontroli str. 346)

2. Wydatki na oświetlenie przestrzeni publicznej. Prawdliwość wyłaniania wykonawców inwestycji w infrastrukturze oświetleniowej, dostawców energii elektrycznej oraz dostawców usług modernizacji i konserwacji majątku oświetleniowego

2.1. W latach 2018-2021 Gmina zaplanowała łącznie 10 191 tys. zł wydatków na zadania bieżące i inwestycyjne związane z oświetleniem przestrzeni publicznej, co stanowiło 3,9% jej zaplanowanych na te lata wydatków ogółem, a wydatkowała na ww. cel w okresie 2018-2021 (I półrocze) 6 596 tys. zł, tj. 3,3% poniesionych w tym okresie wydatków ogółem²⁴.

W 2018 r. na powyższy cel zaplanowano wydatki w wysokości 2 311 tys. zł, z czego wykonano 1 955 tys. zł (84,6%), przy czym:

- 1) na zakup materiałów (§ 4210) zaplanowano 70 tys. zł, z czego wykonano 47 tys. zł (67,1%);
- 2) na zakup energii elektrycznej do oświetlenia ulic, placów i dróg (§ 4260) – zaplanowano 1 300 tys. zł, wykonano 1 131 tys. zł (87%);
- 3) na konserwację punktów świetlnych (§ 4270) – zaplanowano 270 tys. zł, wykonano 255 tys. zł (94,4%);
- 4) na modernizację punktów świetlnych²⁵ (§ 4300) – zaplanowano 76 tys. zł, wykonano 72 tys. zł (94,7%);
- 5) na budowę nowych punktów świetlnych (§ 6050, § 6057, § 6059) – zaplanowano 595 tys. zł, wykonano 450 tys. zł (75,6%).

W 2019 r. zaplanowano 3 412 tys. zł, wykonano 2 146 tys. zł (62,9%), w tym, odpowiednio:

- 1) 138 tys. zł, 136 tys. zł (98,6%);
- 2) 1 511 tys. zł, 790 tys. zł (52,3%);
- 3) 262 tys. zł, 218 tys. zł (83,2%);
- 4) 73 tys. zł, 68 tys. zł (93,2%);
- 5) 1 428 tys. zł, 934 tys. zł (65,4%).

W 2020 r. zaplanowano 2 697 tys. zł, wykonano 1 873 tys. zł (69,4%), w tym, odpowiednio:

²⁴ Zaplanowane i wykonane przez Gminę wydatki na zadania związane z oświetleniem przestrzeni publicznej sklasyfikowane były w budżecie Gminy w dziale 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska*, rozdziale 90015 *Oświetlenie ulic, placów i dróg*.

²⁵ M.in. opracowanie studium wykonalności projektu modernizacji oświetlenia ulic, montaż i demontaż oświetlenia świątecznego, opracowanie audytu efektywności oświetlenia.

- 1) 25 tys. zł, 23 tys. zł (92%);
- 2) 1 466 tys. zł, 918 tys. zł (62,6%);
- 3) 217 tys. zł, 193 tys. zł (88,9%);
- 4) 68 tys. zł, 65 tys. zł (95,6%);
- 5) 921 tys. zł, 674 tys. zł (73,2%).

W I półroczu 2021 r. zaplanowano 1 771 tys. zł, wykonano 622 tys. zł (35,1%), w tym, odpowiednio:

- 1) 25 tys. zł, 1 tys. zł (4%);
- 2) 1 100 tys. zł, 455 tys. zł (41,4%);
- 3) 188 tys. zł, 72 tys. zł (38,3%);
- 4) 64 tys. zł, 2 tys. zł (3,1%);
- 5) 394, tys. zł, 92 tys. zł (23,4%).

Burmistrz wyjaśnił, że przyczynami powstania różnic pomiędzy planem a wykonaniem wydatków na zadania bieżące i inwestycyjne związane z oświetleniem przestrzeni publicznej w latach 2018-2020, były:

a) w przypadku zakupu energii elektrycznej do oświetlenia ulic, placów i dróg:

- uwzględnianie przy planowaniu środków na dany rok budżetowy: kosztów poniesionych w roku poprzednim, kosztów energii uzyskanych w postępowaniu przetargowym oraz ewentualnego wzrostu zapotrzebowania na energię dla nowych punktów świetlnych; ponadto planowane kwoty uwzględniały ewentualny wzrost opłat dystrybucyjnych i abonamentowych zależnych od właściciela sieci przesyłowych;
- zaplanowanie większych kwot wydatków w celu umożliwienia, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby, czasowej rezygnacji z funkcjonującego w porze nocnej oszczędzania energii elektrycznej, a także zabezpieczenie rezerwy w przypadku wzrostu zapotrzebowania na energię w obiektach należących do Gminy;
- zmniejszenie zużycia energii w wyniku zastępowania starych lamp nowymi, energooszczędnymi;

b) w przypadku budowy nowych punktów świetlnych:

- przyjęcie przy ustalaniu budżetu i planowaniu zadań inwestycyjnych związanych z budową oświetlenia, wartości kosztorysowych zadań określonych w projektach, podczas gdy w postępowaniach przetargowych na realizację tych zadań, wylaniano wykonawców, których oferty były niższe o ponad 30% od wartości kosztorysowych;

c) w przypadku konserwacji punktów świetlnych:

- zaplanowanie razem środków na konserwację oświetlenia należącego do Energa Oświetlenie Sp. z o.o. w Sopocie²⁶ oraz oświetlenia należącego do Gminy; koszty konserwacji można dokładnie zaplanować (znana jest stawka ryczałtowa za jeden punkt świetlny i ich liczba na dzień 1 stycznia danego roku), natomiast dla oświetlenia należącego do Gminy, koszty napraw ponoszone są w zależności od ilości awarii i uszkodzeń, a więc każdego roku jest to kwota rzeczywiście poniesionych wydatków.

(akta kontroli str. 368-382, 1949, 1952-1953)

W okresie objętym kontrolą Gmina korzystała z zewnętrznych źródeł finansowania (w tym ze środków z budżetu Unii Europejskiej) w przypadku dwóch zadań inwestycyjnych związanych z oświetleniem przestrzeni publicznej, tj.:

²⁶ Dalej: „Energa Oświetlenie”.

- 1) projekt „Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Ciechocinka”²⁷, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego²⁸ na podstawie umowy z 31 grudnia 2018 r.²⁹ zawartej przez Gminę z Województwem Kujawsko-Pomorskim³⁰ na kwotę dofinansowania nie większą niż 529 tys. zł; okres realizacji projektu: od 22 lutego 2016 r. do 31 grudnia 2019 r.; rzeczywista kwota dofinansowania, 528,6 tys. zł, została wykorzystana w całości zgodnie z przeznaczeniem i rozliczona terminowo z dysponentem (wniosek o rozliczenie płatności z 30 października 2019 r.); projekt wykonano terminowo (zakończenie realizacji: 22 sierpnia 2019 r.); w wyniku jego realizacji m.in. przebudowano 116 i wybudowano 46 punktów oświetleniowych; o zakończeniu budów w ramach projektu zawiadomiono powiatowego inspektora nadzoru budowlanego, który wyraził zgodę na użytkowanie obiektów zrealizowanych w wyniku tych budów;
- 2) zadanie pn. „Remont nawierzchni jezdni (od 2 km + 331,00 m do 2 km + 981,00 m), budowa jednostronnego chodnika dla pieszych (o 2 km + 131,00 m do 2 km + 981,00 m) oraz budowa oświetlenia ulicznego (do 0 km + 501,00 m do 2 km + 981,00 m) drogi gminnej nr 2601C ul. Wołoszewskiej w Ciechocinku”, dofinansowane ze środków Funduszu Dróg Samorządowych na podstawie umowy z 24 października 2019 r.³¹ zawartej przez Gminę z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim na kwotę dofinansowania nie wyższą niż 982,7 tys. zł; okres realizacji zadania: od 25 października 2019 r. do 30 lipca 2020 r.; rzeczywista kwota otrzymanego 6 grudnia 2019 r. dofinansowania, 624,7 tys. zł, została wykorzystana w całości zgodnie z przeznaczeniem i rozliczona terminowo z dysponentem (wniosek o rozliczenie płatności z 1 września 2020 r.); zadanie wykonano terminowo (zakończenie realizacji: 26 czerwca 2020 r.); w jego wyniku wykonano m.in. linię oświetleniową na odcinku 2 480 mb.; o zakończeniu budowy zawiadomiono powiatowego inspektora nadzoru budowlanego, który wyraził zgodę na użytkowanie obiektu.

(akta kontroli str. 383-511)

2.2. Na terenie Gminy w okresie objętym kontrolą znajdowały się następujące liczby punktów świetlnych:

- a) na koniec 2018 r. – 2 582 punkty świetlne, w tym:
 - 1891 stanowiących własność Gminy,
 - 691 należących do Energa Oświetlenie;
- b) na koniec 2019 r., odpowiednio – 2 639, w tym:
 - 2067 – własność Gminy,
 - 572 – należące do Energa Oświetlenie;
- c) na koniec 2020 r. – 2 741, w tym:
 - 2256 – własność Gminy,
 - 485 – należących do Energa Oświetlenie;

²⁷ Obejmujący trzy budowy oświetlenia ulicznego: 1) na Osiedlu Królów; 2) na Osiedlu Związkowców; 3) wzdłuż ulicy Widok.

²⁸ Oś priorytetowa 3. *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie*. Działanie 3.4. *Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* (dalej: „RPO WK-P 2014-2020”).

²⁹ Nr WP-II-D.433.3.38.2018. Umowę tę zawarto po pozytywnym rozpatrzeniu przez Zarząd Województwa, pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej RPO WK-P 2014-2020 (dalej: „Instytucja Zarządzająca”), wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WK-P 2014-2020, złożonego przez Gminę 26.09.2018 r.

³⁰ Dalej: „Województwo”, tu reprezentowane przez Zarząd Województwa, pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej.

³¹ Nr 66G/1/2019/FDS. Umowę tę zawarto po pozytywnym rozpatrzeniu przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego wniosku o dofinansowanie zadania w ramach Funduszu Dróg Samorządowych, złożonego przez Gminę 15 kwietnia 2019 r.

- d) na koniec I półrocza 2021 r. – 2 765, w tym:
- 2280 – własność Gminy,
 - 485 – należących do Energa Oświetlenie.

Według ewidencji prowadzonej i aktualizowanej przez Gminę, na jej terenie, według stanu na 18 października 2021 r., były zlokalizowane łącznie 2 802 punkty świetlne, w tym 2 317 stanowiło własność Gminy³² (82,7%), a 485 należało do Energa Oświetlenie (17,3%).

Gmina nie zawierała umów lub porozumień z innymi podmiotami w sprawie finansowania kosztów oświetlenia dróg zarządzanych przez te podmioty.

Jak wyjaśnił Burmistrz, uruchomienie całości oświetlenia na terenie Gminy następuje ok. 20-25 minut po astronomicznym zachodzie słońca. Następnie, ok. godz. 22:30 część oświetlenia zostaje wyłączona (mniej więcej co druga lampa), z pozostawieniem oświetlenia skrzyżowań oraz przejść dla pieszych i ponownie włączona o godz. 6:00. Wyłączenie oświetlenia następuje ok. 20-25 minut przed wschodem słońca. Podał również, że w okresie od kwietnia do października 2020 r. i 2021 r., ze względów oszczędnościowych, oświetlenie funkcjonowało w systemie tzw. północnym, czyli działały tylko te punkty świetlne, które w poprzednich latach świeciły po godz. 22:30.

(akta kontroli str. 359-360, 512-522)

2.3. W celu wyboru dostawcy energii elektrycznej na poszczególne lata okresu 2018-2020, Gmina przystępowała (odpowiednio co roku) wraz z innymi gminami powiatów aleksandrowskiego i radziejowskiego do „Porozumienia w sprawie wspólnego przeprowadzenia postępowania na dostawę energii elektrycznej”³³, tworząc w jego ramach Radziejowsko-Aleksandrowską Grupę Zakupową³⁴. Uczestnicy Porozumienia upoważniali co roku Lidera Grupy³⁵ do przeprowadzenia przetargu i wyłonienia nowego dostawcy energii dla wszystkich uczestników Porozumienia na dany rok. Dokumentację dla ww. przetargów przygotowywała w kontrolowanym okresie Pomorska Grupa Konsultingowa S.A. w Bydgoszczy³⁶, z którą Burmistrz zawierał co roku stosowną umowę obejmującą m.in. sporządzenie dokumentacji na potrzeby przeprowadzenia przetargu nieograniczonego na dostawy energii elektrycznej na dany rok do punktów poboru³⁷ na terenie Gminy (wg ich wykazu określonego w umowie). Przygotowane przez PGK ogłoszenie o zamówieniu (przetargu) na dostawę energii elektrycznej dla potrzeb Grupy Zakupowej na dany rok, publikowane było w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej³⁸. W wyniku przeprowadzanych corocznie postępowań, wybrani zostali dostawcy energii elektrycznej dla potrzeb oświetlenia drogowego: Energa-Obrót S.A. w Gdańsku – na 2018 r., Enea S.A. w Poznaniu – na 2019 r., Innogy Polska S.A. w Warszawie – na 2020 r. i Energa-Obrót S.A. w Gdańsku – na 2021 r. Z dostawcami tymi poszczególne gminy, członkowie Grupy, zawierały umowy sprzedaży/zakupu energii elektrycznej na dany rok. Gmina, na podstawie umów zawartych z ww. dostawcami, dokonywała zakupu energii elektrycznej dla potrzeb oświetlenia ulicznego w następujących cenach za 1 MWh brutto: 240,22 zł w 2018 r., 394,58 zł w 2019 r., 363,96 zł w 2020 r. i 328,53 zł w 2021 r.

³² W okresie od 1 lipca 2021 r. do 18 października 2021 r. Gmina wybudowała 37 własnych punktów świetlnych.

³³ Dalej: „Porozumienie”.

³⁴ Dalej: „Grupa” lub „Grupa Zakupowa”.

³⁵ W 2018 r. była nim Gmina Zakrzewo, w 2019 r. – Gmina Osiećiny, w 2020 r. – Gmina Aleksandrów Kujawski, a w 2021 r. – Gmina Bytów.

³⁶ Dalej: „PGK”.

³⁷ Punkt poboru – miejsce dostarczania energii elektrycznej.

³⁸ Na 2018 r. – 21 czerwca 2017 r. (poz. 234567-2017-PL), na 2019 r. – 29 sierpnia 2018 r., na 2020 r. – 11 września 2019 r. (poz. 2019/S 175-425917), na 2021 r. – 22 lipca 2020 r. (poz. 344194-2020-PL).

Burmistrz wyjaśnił, że „stawki uzyskane w przetargu dla dużej grupy zakupowej z pewnością były niższe, niż stawki dla indywidualnego odbiorcy”, oraz że Gmina jako uczestnik Grupy Zakupowej „nie analizowała stawek dostawców dla odbiorców indywidualnych”. Podał również, że „dystrybucja i usługi przesyłowe energii realizowane są przez właściciela sieci energetycznej – Spółkę Energa Operator”, a Gmina „ponosiła koszty zgodne z cennikiem tego podmiotu”. Wyjaśnił również, że Gmina nie wносиła uwag do przygotowywanej przez PGK dokumentacji przetargowej na zakup energii elektrycznej dla Grupy Zakupowej.

(akta kontroli str. 360-363, 523-703)

2.4. W okresie objętym kontrolą Gmina wykonała nową infrastrukturę oświetleniową, obejmującą:

- w 2018 r. – 92 słupy oświetleniowe z 92 lampami, w tym 72 słupy stalowe z 72 lampami typu LED i 20 słupów „stylowych”³⁹ z 20 lampami „klasycznymi”⁴⁰, o łącznej długości kabla energetycznego 2 324 mb.;
- w 2019 r. – 178 słupów oświetleniowych z 179 lampami, w tym 125 słupów stalowych ze 126 lampami typu LED i 53 słupy „stylowe” z 53 lampami „klasycznymi”⁴¹, o łącznej długości kabla (przewodu) energetycznego 6 897,03 mb.; środkami UE dofinansowano budowę 162 ww. słupów ze 163 lampami, o łącznej długości kabla (przewodu) 6 210,03 mb.⁴²;
- w 2020 r. – 211 słupów oświetleniowych z 211 lampami, w tym 197 słupów stalowych ze 197 lampami typu LED i 14 słupów „stylowych”⁴³ z 14 lampami „klasycznymi”⁴⁴, o łącznej długości kabla energetycznego 6 794 mb.; środkami z Funduszu Dróg Samorządowych dofinansowano 80 ww. słupów z 80 lampami typu LED, o łącznej długości kabla energetycznego 2 860 mb.⁴⁵;
- w 2021 r. (do 18 października) – 42 słupy oświetleniowe z 42 lampami, w tym 29 słupów stalowych z 29 lampami typu LED i 13 słupów „stylowych”⁴⁶ z 13 lampami „klasycznymi”⁴⁷, o łącznej długości kabla energetycznego 1 202,76 mb.

(akta kontroli str. 363-367)

Szczegółową kontrolą objęto pięć postępowań o zamówienie publiczne dotyczących wyboru wykonawców zadań inwestycyjnych w zakresie budowy oświetlenia ulicznego, zrealizowanych przez Gminę w latach 2018-2021 (do 30 listopada). Analizą objęto cztery postępowania rozpoczęte przed 1 stycznia 2021 r. (po jednym postępowaniu o najwyższej wartości z każdego roku okresu 2018-2020) i jedno postępowanie rozpoczęte i zakończone w 2021 r. Do postępowań rozpoczętych przed 1 stycznia 2021 r. miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴⁸, natomiast do postępowania rozpoczętego i zakończonego w 2021 r. – przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo

³⁹ Typu SPC-L/55/Op.

⁴⁰ O oprawie typu K5D.

⁴¹ Jw.

⁴² Środkami UE dofinansowano budowę: a) na osiedlu „Królów” – 67 słupów z 68 lampami LED, o łącznej długości kabla (przewodu) energetycznego 2 731,03 mb.; b) na osiedlu „Związkowców” – 42 słupów z 42 lampami LED, o łącznej długości kabla (przewodu) 1 510 mb.; c) przy ul. Widok – 53 słupy „stylowe” z 53 lampami „klasycznymi”, o łącznej długości kabla (przewodu) 1 969 mb.

⁴³ Typu S-101.

⁴⁴ O oprawie typu K5D.

⁴⁵ Przy ul. Wołoszewskiej.

⁴⁶ Typu S-101.

⁴⁷ O oprawie typu K5D.

⁴⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm., Dalej: „Pzp z 2004 r.”. Ustawa ta obowiązywała do 31 grudnia 2020 r.

zamówień publicznych⁴⁹. Skontrolowano postępowania dotyczące wyboru wykonawców następujących zadań inwestycyjnych:

- 1) *Budowa oświetlenia przy ul. Polnej w Ciechocinku* – postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, wszczęte 29 listopada 2017 r. powołaniem komisji przetargowej⁵⁰; wartość szacunkowa zadania: 157,9 tys. zł netto; ogłoszenie o zamówieniu zamieszczono 4 grudnia 2017 r. w Biuletynie Zamówień Publicznych Urzędu Zamówień Publicznych⁵¹; w wyznaczonym terminie – do 19 grudnia 2017 r. – wpłynęły trzy oferty (jedna wpłynęła po terminie), w tym oferta z najniższą ceną (kosztem): 94,5 tys. netto (116,3 tys. zł brutto) i oferta z najwyższą ceną (kosztem): 165,8 tys. zł netto (203,9 tys. zł brutto); komisja przetargowa po dokonaniu 29 grudnia 2018 r. oceny ofert, wybrała ofertę z najniższą ceną (kosztem); 8 stycznia 2018 r. poinformowano uczestników postępowania o dokonanym wyborze; 16 stycznia 2018 r. Gmina zawarła z wybranym oferentem umowę o wykonanie ww. budowy oświetlenia za wynagrodzenie 94,5 tys. zł netto (116,3 tys. zł brutto); ogłoszenie o udzieleniu ww. zamówienia zamieszczono 18 stycznia 2018 r. w BZP UZP;
- 2) *Budowa oświetlenia osiedla „Królów”, osiedla „Związkowców” i ulicy Widok w Ciechocinku* – postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, wszczęte 19 marca 2019 r. powołaniem komisji przetargowej⁵²; wartość szacunkowa zadania: 1 186,6 tys. zł netto; ogłoszenie o zamówieniu zamieszczono 19 marca 2019 r. w BZP UZP; w wyznaczonym terminie, tj. do 5 kwietnia 2019 r., wpłynęło pięć ofert, w tym oferta z najniższą ceną (kosztem): 697,7 tys. zł netto (858,1 tys. brutto) i oferta z najwyższą ceną (kosztem): 1 050 tys. zł netto (1 291,5 tys. zł brutto); komisja przetargowa po dokonaniu 15 kwietnia 2019 r. oceny ofert, wybrała ofertę z najniższą ceną (kosztem); 18 kwietnia 2019 r. poinformowano uczestników postępowania o dokonanym wyborze; 29 kwietnia 2019 r. Gmina zawarła z wybranym oferentem umowę o wykonanie ww. budowy oświetlenia za wynagrodzenie 697,7 tys. zł netto (858,1 tys. zł brutto); ogłoszenie o udzieleniu ww. zamówienia zamieszczono 29 kwietnia 2019 r. w BZP UZP;
- 3) *Budowa oświetlenia ulic: Norwida, Konopnickiej i Słońskiej w Ciechocinku* – postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, wszczęte 7 stycznia 2020 r. powołaniem komisji przetargowej⁵³; wartość szacunkowa zadania: 850,9 tys. zł netto; ogłoszenie o zamówieniu zamieszczono 7 stycznia 2020 r. w BZP UZP; w wyznaczonym terminie, tj. do 22 stycznia 2020 r., wpłynęło trzynaście ofert, w tym oferta z najniższą ceną (kosztem): 386,4 tys. zł netto (475,2 tys. brutto) i oferta z najwyższą ceną (kosztem): 918,7 tys. zł netto (1 130 tys. zł brutto); komisja przetargowa po dokonaniu 29 stycznia 2020 r. oceny ofert, wybrała ofertę z najniższą ceną (kosztem); 31 stycznia 2020 r. poinformowano uczestników postępowania o dokonanym wyborze; 12 lutego 2020 r. Gmina zawarła z wybranym oferentem umowę o wykonanie ww. budowy oświetlenia za wynagrodzenie 386,4 tys. zł netto (475,2 tys. zł brutto); ogłoszenie o udzieleniu ww. zamówienia zamieszczono 27 lutego 2020 r. w BZP UZP;
- 4) *Budowa oświetlenia ul. Stawowej w Ciechocinku (od rowu w kierunku ul. Bema)* – postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, wszczęte 15 grudnia

⁴⁹ Dz. U. z 2021 r., poz. 1129, ze zm., Dalej: „Pzp z 2019 r.”. Ustawa ta zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 2021 r.

⁵⁰ Zarządzeniem nr 156/17 Burmistrza z 29 listopada 2017 r.

⁵¹ Dalej: „BZP UZP”.

⁵² Zarządzeniem nr 34/19 Burmistrza z 19 marca 2019 r.

⁵³ Zarządzeniem nr 1/20 Burmistrza z 7 stycznia 2020 r.

2020 r. powołaniem komisji przetargowej⁵⁴; wartość szacunkowa zadania: 131,4 tys. zł netto; ogłoszenie o zamówieniu zamieszczono 17 grudnia 2020 r. w BZP UZP; w wyznaczonym terminie, tj. do 14 stycznia 2021 r., wpłynęły cztery oferty, w tym oferta z najniższą ceną (kosztem): 74,1 tys. zł netto (91,1 tys. brutto) i oferta z najwyższą ceną (kosztem): 121,9 tys. zł netto (149,9 tys. zł brutto); komisja przetargowa po dokonaniu 19 stycznia 2021 r. oceny ofert, wybrała ofertę z najniższą ceną (kosztem); 27 stycznia 2021 r. poinformowano uczestników postępowania o dokonanym wyborze; 5 lutego 2021 r. Gmina zawarła z wybranym oferentem umowę o wykonanie ww. budowy oświetlenia za wynagrodzenie 74,1 tys. zł netto (91,1 tys. zł brutto); ogłoszenie o udzieleniu ww. zamówienia zamieszczono 5 lutego 2021 r. w BZP UZP;

- 5) *Budowa oświetlenia na osiedlu „Solanka” w Ciechocinku* – postępowanie w trybie podstawowym⁵⁵, wszczęte 19 kwietnia 2021 r. powołaniem komisji przetargowej⁵⁶; wartość szacunkowa zadania: 170,1 tys. zł netto; ogłoszenie o zamówieniu zamieszczono 19 kwietnia 2021 r. w Biuletynie Zamówień Publicznych⁵⁷; w wyznaczonym terminie, tj. do 7 maja 2021 r., wpłynęły cztery oferty, w tym oferta z najniższą ceną (kosztem): 121,5 tys. zł netto (149,4 tys. brutto) i oferta z najwyższą ceną (kosztem): 189,3 tys. zł netto (232,9 tys. zł brutto); komisja przetargowa po dokonaniu 12 maja 2021 r. oceny ofert, zwróciła się do oferenta najniższej ceny o złożenie do 19 maja 2021 r. podmiotowych środków dowodowych, o których mowa w art. 274 ust. 1 Pzp z 2019 r.; wobec niezłożenia w wyznaczonym terminie ww. środków dowodowych, komisja na podst. art. 226 ust. 1 pkt 2 lit. c Pzp z 2019 r. odrzuciła przedmiotową ofertę z najniższą ceną i dokonała wyboru oferty z najniższą ceną spośród trzech pozostałych ofert, tj. ofertę z ceną 129 tys. zł netto (158,7 tys. zł brutto); 27 maja 2021 r. poinformowano uczestników postępowania o dokonanym wyborze; 2 czerwca 2021 r. Gmina zawarła z wybranym oferentem umowę o wykonanie ww. budowy oświetlenia za wynagrodzenie 129 tys. zł netto (158,7 tys. zł brutto); ogłoszenie o udzieleniu ww. zamówienia zamieszczono 14 września 2021 r. w BZP.

W ww. czterech zamówieniach rozpoczętych przed 1 stycznia 2021 r. przedmiot zamówienia i jego wartość zostały określone zgodnie z art. 29-35 Pzp z 2004 r., a w zamówieniu rozpoczętym i zakończonym w 2021 r. – zgodnie z art. 28-36 Pzp z 2019 r. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia⁵⁸ w zamówieniach wszczętych przed 2021 r. zawierała elementy określone w art. 36 ust. 1 Pzp z 2004 r., a w zamówieniu z 2021 r. specyfikacja warunków zamówienia⁵⁹ zawierała elementy określone w art. 281 Pzp z 2019 r. Złożone oferty spełniały wymogi zawarte w siwz (zamówienia do 31 grudnia 2020 r.) i swz (zamówienie z 2021 r.). Gmina jako zamawiający żądała wniesienia wadium, zgodnie z art. 45 Pzp z 2004 r. – w przypadku zamówień wszczętych przed 2021 r. oraz zgodnie z art. 97 Pzp z 2019 r. – w przypadku zamówienia z 2021 r. Wadia zostały wniesione w wymaganej wysokości przed upływem terminu składania ofert. Wybór najkorzystniejszej oferty dla postępowań rozpoczętych przed 2021 r. został dokonany na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w siwz (art. 91 ust. 2 Pzp z 2004 r.), natomiast dla postępowania z 2021 r. – na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w swz (art. 239 w zw. z art. 275 pkt. 1 i z art. 281 ust. 1 pkt. 17 Pzp z 2019 r.). We wszystkich pięciu ww. zamówieniach określono dwa kryteria

⁵⁴ Zarządzeniem nr 161/20 Burmistrza z 15 grudnia 2020 r.

⁵⁵ Na podstawie art. 275 pkt. 1 Pzp z 2019 r.

⁵⁶ Zarządzeniem nr 44/21 Burmistrza z 19 kwietnia 2021 r.

⁵⁷ Dalej: „BZP”.

⁵⁸ Dalej: „siwz”.

⁵⁹ Dalej: „swz”.

oceny ofert, tzn. cenę (koszt) – o wadze 60% (max. 60 pkt.) i okres gwarancji – o wadze 40% (max. 40 pkt.). Postępowania przetargowe rozpoczęte przed 2021 r. zostały udokumentowane zgodnie z art. 96 ust. 1 Pzp z 2004 r., natomiast postępowanie z 2021 r. – zgodnie z art. 71-73 Pzp z 2019 r. We wszystkich badanych przypadkach sporządzone zostały protokoły postępowania. Wykonawcy wnieśli określone przez zamawiającego zabezpieczenia należytego wykonania umowy (zgodnie z art. 147 i następnym Pzp z 2004 r. – dla postępowań wszczętych przed 2021 r. oraz zgodnie z art. 449 i nast. Pzp z 2019 r. – dla postępowania z 2021 r.). Gmina jako zamawiający zawarła umowy w sprawie zamówienia w terminie określonym w art. 94 ust. 1 Pzp z 2004 r. – w przypadku postępowań rozpoczętych przed 2021 r. oraz w terminie określonym w art. 264 Pzp z 2019 r. – w przypadku postępowania z 2021 r. Treść umowy zawartej z wybranym wykonawcą była zgodna ze złożoną przez niego ofertą. Do umowy z wykonawcą zostały wprowadzone postanowienia zabezpieczające interes zamawiającego na wypadek niewywiązania się wykonawcy z umowy lub wadliwego jej wykonania.

Wszystkie elementy nowo wykonanej infrastruktury oświetleniowej zostały ujęte w ewidencji środków trwałych.

(akta kontroli str. 704-1369)

W okresie objętym kontrolą, Gmina (jako Zamawiający) w celu utrzymania i konserwacji na jej terenie infrastruktury oświetleniowej będącej własnością Energa Oświetlenie, zawarła z tą spółką (jako Wykonawcą), po negocjacjach przeprowadzonych w ramach Związku Gmin Ziemi Kujawskiej, dwie umowy na podstawie zamówienia z wolnej ręki⁶⁰, tj. umowę z 5 października 2017 r.⁶¹ i umowę z 16 listopada 2020 r.⁶². Obie umowy zawarto na okres 36 miesięcy, przy czym umowę z 2017 r. – na okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r., a umowę z 2020 r. – na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Na mocy umów Wykonawca zobowiązał się do wykonania na rzecz Zamawiającego – przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury⁶³ – m.in. usługi oświetlenia ulic, dróg i innych otwartych terenów publicznych na terenie Miasta Ciechocinka oraz utrzymania tej infrastruktury w dobrym stanie technicznym, w tym przeprowadzania napraw, remontów lub wymiany awaryjnej poszczególnych urządzeń wchodzących w jej skład, a także bieżącego monitorowania jej sprawności i prowadzenia rejestru zdarzeń. Z tytułu realizacji przedmiotu umowy Zamawiający zobowiązany był do zapłaty na rzecz Wykonawcy wynagrodzenia okresowego płatnego co miesiąc z dołu⁶⁴. Podstawę oceny wywiązywania się Wykonawcy z warunków umów,

⁶⁰ Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt. 1 lit. a Pzp z 2004 r.

⁶¹ Nr GM/305/UR/17, dalej: „umowa z 2017 r.”.

⁶² Nr GM/334/UR/20, dalej: „umowa z 2020 r.”.

⁶³ W skład tej infrastruktury wchodziły m.in.: 1) w umowie z 2017 r.: rozdzielnie (tablice) oświetleniowe (dwie w stacjach i 30 w szafkach), linie oświetleniowe – kablowe (35,186 km) i napowietrzne (14,99 km, w tym wspólne – 14,765 km i wydzielone – 0,225 km), słupy (822, w tym: stalowe – 5, stalowe parkowe – 40, betonowe – 446, żelbetonowe, sieć wspólna – 325, żelbetonowe, sieć wydzielona – 5, maszty – 1) i punkty świetlne (oprawy oświetleniowe): 751, w tym: rtęciowe – 587, sodowe – 164; 2) w umowie z 2020 r.: linie kablowe (15,585 km), linie napowietrzne (12,27 km), punkty świetlne – oprawy (485, w tym: sodowe – 309, rtęciowe – 175 i jedna typu LED), słupy (574, w tym: stalowe ocynkowane i aluminiowe – 19, stalowe do malowania – 26, betonowe – sieć kablowa – 208, sieci napowietrznej – sieć wspólna – 295, sieci napowietrznej – sieć wydzielona – 26), punkty zasilania (27, w tym dwa w stacjach i 25 w szafkach).

⁶⁴ Wysokość tego wynagrodzenia ustalono jako iloczyn stawki ryczałtowej (konserwacyjnej) miesięcznie za jeden punkt świetlny i liczby punktów świetlnych objętych umową, przy czym stawka ta podlegała waloryzacji o wysokość średniorocznego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni. W umowie z 2017 r. stawkę tę ustalono w wysokości 15,10 zł netto miesięcznie za jeden punkt świetlny w 2018 r. Podlegała ona waloryzacji od 1 stycznia 2019 r. Natomiast w umowie z 2020 r. wysokość stawki ustalono na 16,27 zł netto miesięcznie za jeden punkt świetlny w 2021 r., a jej waloryzacja miała rozpocząć się od 1 stycznia 2022 r. Dopuszczalna była zmiana liczby punktów świetlnych określonych w umowie, o nie więcej niż: 30% – w umowie z 2017 r., 20% – w umowie z 2020 r.

stanowiła kontrola terminowości realizacji zgłoszeń reklamacyjnych, na podstawie rejestru zdarzeń, skierowanych do Wykonawcy przez Zamawiającego pocztą elektroniczną, na czynny całodobowo numer telefoniczny, jak również osobiście lub za pośrednictwem poczty. Zgłoszenia reklamacyjne realizowane miały być w terminie siedmiu dni roboczych od dnia zgłoszenia, a w przypadku awarii mających istotny wpływ na bezpieczeństwo, w tym nieświecenie całych obwodów – niezwłocznie, nie później jednak niż w dniu następnym po dniu zgłoszenia.

(akta kontroli str. 1373-1397, 1954-1955)

Gmina w ramach konserwacji i utrzymania oświetlenia ulicznego stanowiącego jej własność, zleciła firmie ZE M.T. w Ciechocinku:

- w 2018 r. – naprawę uszkodzonych punktów świetlnych na łączną kwotę 71,8 tys. zł, wymianę uszkodzonych słupów przy ul. Kopernika, Zdrojowej i Kolejowej na kwotę 5,5 tys. zł oraz naprawę sygnalizacji świetlnej na pl. Gdańskim na kwotę 1,2 tys. zł; firma ta w wyniku przeprowadzonego postępowania w trybie składania ofert, została wybrana do wykonania pomiarów rezystancji (oporności elektrycznej czynnej) oraz uziemienia lamp ulicznych i parkowych będących własnością Gminy, na kwotę 34,4 tys. zł;
- w 2019 r. – naprawę uszkodzonych punktów świetlnych na łączną kwotę 36,4 tys. zł oraz naprawę (spawanie) uszkodzonych słupów oświetleniowych za kwotę 1,2 tys. zł; firma ta w wyniku przeprowadzonego postępowania w trybie składania ofert, została wybrana do wykonania pomiarów rezystancji oraz uziemienia lamp ulicznych i parkowych będących własnością Gminy, na kwotę 35,1 tys. zł; pomiarami objęte zostało oświetlenie wybudowane do 2018 r. włącznie;
- w 2020 r. – naprawę uszkodzonych punktów świetlnych na łączną kwotę 52,1 tys. zł; firma ta w wyniku przeprowadzonego postępowania w trybie składania ofert, została wybrana do wykonania pomiarów rezystancji oraz uziemienia lamp ulicznych i parkowych będących własnością Gminy, na kwotę 34,4 tys. zł; pomiarami objęte zostało oświetlenie wybudowane do 2019 r. włącznie;
- w 2021 r. (do 18 października) – naprawę uszkodzonych punktów świetlnych na kwotę 11,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 1398-1523)

3. Działania na rzecz racjonalizacji kosztów zużycia energii elektrycznej do celów oświetlenia miejsc publicznych i promocji rozwiązań zmniejszających zużycie energii

3.1. W Założeniach – aktualizacja 2017 r. i w Założeniach – aktualizacja 2021 r. przewidziano m.in. takie formy racjonalizacji kosztów zużycia energii elektrycznej do celów oświetlenia przestrzeni publicznej, jak:

- wprowadzenie oświetlenia diodami LED;
- zastosowanie energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii⁶⁵, w tym energii wiatrowej (turbiny wiatrowe) i energii słonecznej (panele fotowoltaiczne).

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata 2016-2020”⁶⁶ i „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Ciechocinek na lata

⁶⁵ Dalej: „OZE”.

⁶⁶ Przyjęty uchwałą nr XXVIII/152/16 Rady Miejskiej z 29 grudnia 2016 r.

2021-2024⁶⁷, zakładały dla komunalnego oświetlenia publicznego w 2014 r., 2020 r. i 2024 r., jednakowy poziom zużycia energii elektrycznej, 1 282 Mwh w każdym roku oraz wiążący się z tym zużyciem, jednakowy poziom emisji dwutlenku węgla w każdym z ww. lat, wynoszący 1 040,98 Mg na rok.

Burmistrz wyjaśnił, że o przyjęciu na tym samym (stałym) poziomie w ww. latach (tj. w 2014 r., w 2020 r. i w 2024 r.) zużycia energii elektrycznej dla komunalnego oświetlenia publicznego i emisji CO₂, zdecydowało przyjęte przez wykonawcę sporządzającego ww. Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, założenie, że z jednej strony nastąpi wzrost liczby lamp, a z drugiej – wymiana źródeł światła na energooszczędne. W związku z tym przyjęto, że zużycie energii elektrycznej i wiążący się z nim poziom emisji CO₂, nie zmienią się w sposób istotny i dlatego przyjęto dla nich te same wartości w wymienionych latach.

Gmina zleciła w 2018 r. przeprowadzenie „Audytu efektywności energetycznej” dla zaplanowanej budowy oświetlenia osiedla „Królów”, osiedla „Związkowców” i ulicy Widok. W wyniku realizacji tej budowy, w miejsce 116 punktów świetlnych z oprawami rtęciowymi o mocy 250 W każdy punkt (tj. o łącznej mocy 29 kW), wybudowano 109 punktów świetlnych z oprawami LED o mocy 55 W każdy punkt i 53 punkty świetlne z oprawami sodowymi o mocy 100 W każdy punkt (tj. o łącznej mocy 11,3 kW).

W 2020 r. Gmina zleciła przeprowadzenie dla ww. budowy, „Audytu powykonawczego efektywności energetycznej”, który potwierdził uzyskanie efektu ekologicznego wynikającego z wymiany oświetlenia na energooszczędne. Roczne zużycie energii elektrycznej zmniejszyło się ze 120,4 MWh do 41,3 MWh (o 79,1 MWh), tj. o 65,7%, w wyniku czego zużycie łąkowego spadło również o 65,7% (z 19 Mg do 6,5 Mg, tj. o 12,5 Mg). Zmniejszeniu uległa również ilość transmitowanych do atmosfery zanieczyszczeń: CO₂ o 64,2 Mg, NO_x o 0,05 Mg, pyłu o 0,3 Mg i SO₂ o 0,08 Mg).

Dla pozostałych zadań związanych z budową nowych punktów świetlnych w miejsce oświetlenia należącego do Energa Oświetlenie, audytów nie przeprowadzano, jednak według wyjaśnień Burmistrza, „można przyjąć, że uzyskano efekty porównywalne z tymi, jakie osiągnięto dla zadania wymienionego na wstępie”, tj. dla budowy oświetlenia osiedla „Królów”, osiedla „Związkowców” i ulicy Widok. Dodatkową oszczędnością dla Gminy było, według Burmistrza, zmniejszenie ilości punktów świetlnych należących do Energa Oświetlenie i obniżenie kosztów z tytułu ich konserwacji.

(akta kontroli str. 184-203, 288-307, 1524-1527, 1594, 1605, 1617, 1726, 1738, 1747-1748, 1782-1803, 1949, 1953)

3.2. W obszarze ograniczania zużycia energii elektrycznej, Gmina podejmowała wśród mieszkańców działania promocyjne mające na celu realizację zadań wprowadzających OZE w formie domowych mikroinstalacji fotowoltaicznych na budynkach należących do mieszkańców Gminy.

W wyniku przeprowadzonej przez Urząd Miejski w 2017 r. akcji informacyjnej (ogłoszenia: na tablicach ogłoszeń, w BIP, w internetowym periodyku lokalnym, w informatorze samorządowym) oraz zorganizowanym spotkaniu z mieszkańcami Gminy, do Urzędu wpłynęło 12 wniosków mieszkańców zainteresowanych przystąpieniem do projektu budowy ww. mikroinstalacji. Wnioski te stanowiły podstawę do wystąpienia przez Gminę do Zarządu Województwa o przyznanie dotacji w wysokości do 50% na cele budowy przedmiotowych mikroinstalacji. Umowę⁶⁸ o dofinansowanie projektu pn. „OZE – domowe mikroinstalacje w gminie

⁶⁷ Przyjęty uchwałą nr XXVI/194/20 Rady Miejskiej z 21 grudnia 2020 r.

⁶⁸ Nr WP-II-B.433.3.9.2018.

Ciechocinek” pomiędzy Gminą a Województwem⁶⁹ zawarto 26 marca 2018 r. Na mocy tej umowy Gmina uzyskała dofinansowanie⁷⁰ w kwocie nie większej niż 129,1 tys. zł. Dzięki temu dofinansowaniu zbudowano do 14 listopada 2018 r. dziewięć instalacji fotowoltaicznych w obrębie nieruchomości należących do mieszkańców Gminy, o mocach od 2,66 kW do 7,08 kW.

Po przeprowadzeniu przez Urząd analogicznej, jak powyższa, akcji informacyjnej w 2020 r., wpłynęło 26 deklaracji udziału w projekcie dotyczącym wspierania wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej z OZE – mikroinstalacje w obrębie budynków mieszkalnych i publicznych⁷¹. Koszt przedsięwzięcia oszacowano na kwotę 800 tys. zł, którą uwzględniono w wieloletniej prognozie finansowej Gminy. 26 marca 2021 r. Gmina zawarła z Województwem umowę⁷² o dofinansowanie w formie refundacji projektu „OZE – domowe mikroinstalacje w Gminie – II etap”. Na mocy umowy Gmina miała uzyskać kwotę dofinansowania nie większą niż 292,4 tys. zł. Do 13 października 2021 r. trwała procedura wyboru wykonawcy mikroinstalacji. W ramach projektu przewidziano realizację 18 mikroinstalacji fotowoltaicznych, w tym 17 dla prywatnych budynków mieszkalnych i jedną dla budynku użyteczności publicznej.

(akta kontroli str. 1804-1906)

4. Wpływ stanu infrastruktury oświetleniowej na bezpieczeństwo mieszkańców

4.1. W wyniku oględzin, którymi objęto łącznie oświetlenie 82 przejść dla pieszych, 17 przystanków autobusowych i jednego przejazdu dla rowerzystów, stwierdzono że wszystkie te miejsca były oświetlone. Oświetlenie to było w pełni sprawne, słupy oświetleniowe usytuowane były w sposób niepowodujący zagrożenia bezpieczeństwa ruchu bądź ograniczający widoczność i znajdowały się poza skrajnią drogi. Ciągi 31 ulic objętych oględzinami były oświetlone, w tym lampami ledowymi i sodowymi (na tzw. słupach stylowych). Cztery niesprawne punkty świetlne, zostały następnego dnia zgłoszone do naprawy i w ciągu dwóch dni roboczych naprawione.

(akta kontroli str. 1907-1909, 1953)

4.2. W okresie objętym kontrolą mieszkańcy Gminy zgłaszali do Urzędu awarie oświetlenia ulicznego na ogół telefonicznie. Istniała również możliwość dokonania takiego zgłoszenia poprzez stosowny wpis w wyłożonym w sekretariacie Burmistrza „Rejestrze zgłoszeń uwag, awarii, zanieczyszczenia środowiska i porządku na terenie miasta Ciechocinka”. W okresie obostrzeń pandemicznych⁷³ zgłoszenia dokonywane były wyłącznie telefonicznie. Informacje o zgłoszonych awariach przekazywane były przez Urząd drogą e-mail przedstawicielowi „Energia Oświetlenie” Sp. z o.o., w przypadku urządzeń należących do tego podmiotu lub telefonicznie zakładowi elektrycznemu świadczącemu usługi konserwatorskie na rzecz Gminy dotyczące należących do niej punktów świetlnych.

Burmistrz wyjaśnił, że o zgłaszanych do Urzędu lub zauważonych przez pracowników Urzędu awariach oświetlenia ulicznego informowana jest Energia Oświetlenie – w przypadku awarii urządzeń należących do tego operatora oraz podmiot dokonujący napraw na zlecenie Gminy – w odniesieniu do urządzeń gminnych. Podał, że zgodnie z zawartą umową, Energia Oświetlenie jest

⁶⁹ Reprezentowanym przez Zarząd Województwa, pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej.

⁷⁰ Z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, dalej: „EFRR”.

⁷¹ Z wyłączeniem infrastruktury opieki zdrowotnej.

⁷² Nr UM_WR.431.1.2021.

⁷³ Związanych z pandemią Covid-19.

zobowiązana do dokonania napraw w terminie nieprzekraczającym 7 dni roboczych. Stwierdził również, że w trakcie wzajemnej współpracy w tym zakresie, nie stwierdzono opóźnień w dokonywaniu napraw, oraz że naprawy oświetlenia gminnego realizowane są na bieżąco, przeważnie w terminie 2-3 dni roboczych od zgłoszenia.

(akta kontroli str. 1910-1947, 1949-1950, 1953)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Regulaminie Organizacyjnym nie przyporządkowano żadnej z komórek organizacyjnych Urzędu zadań z zakresu planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe na obszarze Gminy, w tym zadań dotyczących prowadzenia spraw związanych z monitorowaniem i aktualizacją Założeń⁷⁴.

Burmistrz wyjaśnił, że w Regulaminie Organizacyjnym nie zawarto szczegółowego zapisu dotyczącego prowadzenia spraw związanych z monitorowaniem i aktualizacją Założeń, gdyż sprawy te prowadzone są przez Referat w ramach przypisanego mu w § 23 Regulaminu zakresu działania ogólnego, tj. prowadzenia spraw zapewniających właściwe funkcjonowanie i rozwój infrastruktury technicznej oraz sfery usług komunalnych. Podał, że prowadzeniem spraw związanych z monitorowaniem i aktualizacją Założeń zajmuje się kierownik Referatu, który kieruje pracą oraz sprawuje nadzór nad Referatem, co zostało ustalone w jego szczegółowym zakresie obowiązków i odpowiedzialności. Burmistrz stwierdził również, że: „Regulamin Organizacyjny nie musi szczegółowo i wyraźnie cytować wszystkich zadań własnych przypisanych gminie, jakie zostały przewidziane w obowiązujących przepisach prawnych. Nie oznacza to jednak braku przyporządkowania ich do realizacji przez żadną z komórek organizacyjnych”.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że standard nr 3, określony w Komunikacie Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁷⁵, wprost wskazuje że struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika. Tym samym, struktura organizacyjna Urzędu powinna być dostosowana do zadań Gminy (w szczególności do jej zadań własnych), co powinno znaleźć potwierdzenie w odpowiednich zapisach Regulaminu Organizacyjnego. Takimi zadaniami są w niniejszym przypadku, planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe na obszarze Gminy.

(akta kontroli str. 56-110, 1948-1949, 1951-1952)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

⁷⁴ Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego, do zadań własnych gminy należy m.in. planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe na obszarze gminy, a zgodnie z art. 19 ust. 1 i 2 tej ustawy, wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

⁷⁵ Dz. Urz. MF nr 15, poz. 84.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wniosek Dostosowanie zapisów Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego do zadań realizowanych przez Gminę.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 17 grudnia 2021 r.

Kontroler:
(-) Wiesław Janowski
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobeci